

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ

Курсант 303 н.г. Багнюк В.В.

Науковий керівник: викладач кафедри спеціальної техніки та оперативно - розшукового документування, кандидат юридичних наук Марков М.М.

Відповідно до ст. 186 КК України грабіж характеризується відкритим способом викрадення чужого майна. Відкритим визнається викрадення, що здійснюється у присутності інших осіб, які розуміють протиправний характер дій винного, а він, у свою чергу, усвідомлює цю обставину. Такими особами можуть бути особи, у власності, володінні чи під охороною яких знаходиться майно, на яке здійснюється посягання, очевидці. Однак до таких осіб не можуть бути віднесені співучасники грабіжника, а також інші особи, в силу певних зв'язків чи стосунків з якими винний розраховує на потурання з їхнього боку (не очікує будь-якої протидії вчинюваному ним діянню).

З об'єктивної сторони вчинення грабежу можливе у формі:

1) відкритого викрадення чужого майна без застосування насильства або погрози його застосування (ненасильницький грабіж);

2) відкритого викрадення чужого майна із застосуванням насильства або погрози його застосування (насильницький грабіж).

При ненасильницькому грабежі винний при викраденні майна не звертається до застосування насильства або погрози до потерпілого чи інших осіб (не здійснює цілеспрямованої дії на їх психіку чи тілесну недоторканість), а обмежується прикладенням певних зусиль лише безпосередньо для викрадення майна. Типовим проявом простого грабежу є так званий “ривок”, коли грабіжник несподівано для потерпілого чи інших осіб захоплює майно (вихоплює із рук сумку, зриває з голови шапку тощо). При насильницькому грабежі винний не тільки прикладає певні зусилля для того, щоб безпосередньо викрасти чуже майно, а ще і вдається до насильницького впливу на потерпілого чи інших осіб. Грабіж визнається закінченим з моменту, коли винна особа вилучила майно і має реальну можливість розпорядитися чи користуватися ним.

Суб'єктом грабежу може бути осудна особа, яка досягла 14 річного віку. Суб'єктивна сторона злочину характеризується наявністю у винної особи прямого умислу на заволодіння чужим майном і корисливим мотивом.

Насильницький грабіж утворює кваліфікований склад злочину ч. 2 ст. 186 КК України і може бути двох видів:

грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого;

грабіж, поєднаний з погрозою застосування такого насильства.

Іншими кваліфікуючими грабіж ознаками є вчинення його повторно, за попередньою змовою групою осіб, у великих та особливо великих розмірах, організованою групою, а також

поєднання грабежу з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище та завдання значної шкоди потерпілому.

Практика свідчить, що діяльність працівників карного розшуку з профілактики грабежів має здійснюватися за такими напрямками:

- недопущення грабежу;
- виявлення осіб, що чинять замах на злочин;
- припинення дій, спрямованих на доведення нападу до кінця, з недопущенням знищення речових доказів, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень тощо;
- затримання злочинців;
- забезпечення притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Джерелами інформації про можливий грабіж можуть бути:

- документи, що містять результати особистого пошуку, розвідувальних опитувань, інших методів оперативно-розшукової роботи;
- матеріали із застосування криміналістичних засобів і методів;
- масиви оперативно-розшукових обліків органів внутрішніх справ;
- матеріали цензури кореспонденції засуджених;
- заяви, листи та інші повідомлення громадян, посадових осіб і громадськості.